

רע"פ 489/21 - ישראל ביטאו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 489/21

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: ישראל ביטאו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עפ"ג 35123-06-20 מיום 21.12.2020 שניתן על ידי השופטת ד' מרשק מרום, השופט העמית י' צלקובניק והשופט ח' טרסי

בשם המבקש: עו"ד שי לוי

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת ד' מרשק מרום, השופט העמית י' צלקובניק והשופט ח' טרסי) בעפ"ג 35123-06-20 מיום 21.12.2020, בגדרו התקבל ערעור המשיבה עלגור דינו של בית משפט השלום בנתניה (השופטת מ' גרינברג) בת"פ 48204-08-18 מיום 24.5.2020.

2. ביום 2.10.2019 הורשע המבקש על פי הודאתו, בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

כעולה מכתב האישום המתוקן, המבקש שהה ביום 28.7.2018 בקיוסק בעיר נתניה, והמתלונן ניגש אליו, דחפו, והפילו ארצה. בתגובה, המבקש אחז בחפץ חד, התקדם לעבר המתלונן אשר נסוג לאחור, ודקר אותו בבטנו פעמיים.

כתוצאה מהדקירות, נגרמו למתלונן שני פצעי דקירה:האחד, בדופן הבטן - בעומק של 5 סנטימטרים; והשני, מעל לטבורו.

3. טרם נגזר דינו, המבקש הופנה לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר בעניינו. בתסקיר מיום 29.1.2020 שירות המבחן עמד על עברו הפלילי של המבקש, ובכלל זה הרשעתו בעבירה של חבלה חמורה, אשר בגינה נגזר עליו בעבר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל אותו ריצה בשנת 2012. שירות המבחן העריך את רמת הסיכון להישנות עבירות אלימות דומות מצד המבקש כ"בינונית", וכך גם את חומרתה של האלימות הצפויה.

כן צוין, כי המבקש מתקשה ליתן אמון בשירות המבחן ולשתף פעולה עמו, תוך שהוערך כי ברקע הדברים קיימים פערים תרבותיים המקשים עליו לעשות כן. משכך, הומלץ על שילובו במסגרת טיפולית ייעודית לצעירים בני העדה האתיופית.

4. בתסקיר משלים מיום 21.5.2020 ציין שירות המבחן כי המבקש נמצא אומנם בתחילת ההליך הטיפולי, אך ניכר כי הוא מעוניין לשנות את אורחות חייו, בין היתר, על רקע לידתו הצפויה של בנו הראשון; וכי ענישה של מאסר בפועל עלולה להקשות על יכולתו להשתקם, שכן הוא יתקשה לפרנס את משפחתו ולהשקיע את המשאבים הדרושים בהמשך הטיפול.

לאור האמור, המליץ שירות המבחן על העמדת המבקש בצו מבחן למשך שנה שבמהלכה ישולב בטיפול מתאים, ועל ענישה "קונקרטי שיקומית" של 350 שעות של"צ".

5. בית משפט השלום עמד בגזר דינו על חומרת מעשיו של המבקש, אשר פגעו פגיעה של ממש בגופו של קורבן העבירה. נקבע, כי אומנם המתלונן - אשר ככל הנראה היה שיכור בעת האירוע-החל להתגרות במבקש, אולם האחרון הגיב באופן לא מידתי, תוך שהתכוון לפגוע במתלונן.

עוד נקבע, כי מדיניות הענישה בעבירות אלימות מהסוג שבו הורשע המבקש כוללת בדרך כלל הטלת עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח לתקופה שבין 8-20 חודשים. זאת, תוך שניתן משקל מסוים לעובדה שהעבירה לא תוכננה מראש, ולכך שהמבקש לא הצטייד בחפץ החד מבעוד מועד.

בבואו לקבוע את עונשו של המבקש, שקל בית המשפט לחומרא את עברו הפלילי, הכולל 2 הרשעות קודמות, כמתואר לעיל. מנגד, שקל בית המשפט לקולא את השינוי החיובי שחל באורח חייו של המבקש לראשונה, כעולה מהתסקיר המשלים שנערך בעניינו, ורצונו להשתלב בטיפול תוך שהוא משתף פעולה עם שירות המבחן.

בנסיבות אלו, קבע בית משפט השלום כי קיים סיכוי של ממש לשיקומו של המבקש, וכי יש לחרוג לקולא ממתחם העונש שנקבע לו בהתאם להוראת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין. זאת, תוך איזון בין שיקולי שיקומו ובין שיקולי הענישה הנוספים הצריכים לעניין.

לאור כל האמור, נגזרו על המבקש 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג פשע; 3 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג עוון; צו מבחן למשך שנה, שבמהלכה יהא נתון בפיקוח שירות המבחן; קנס בסך 1,500 ש"ח; ופיצוי למתלונן בסך 2,000 ש"ח.

6. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המשיבה על גזר הדין.

נקבע, כי לנוכח חומרת מעשיו של המבקש, ובשים לב לנזק שנגרם למתלונן בפועל, כמו גם לפוטנציאל הנזק אשר עלול היה להיגרם כתוצאה מדקירתו פעמיים באזור רגיש בגופו- הרי שקיים צורך בהעברת מסר עונשי מרתיע, וכי הרף הנמוך של מתחם העונש ההולם הוא 12 חודשי מאסר בפועל.

עוד נקבע, כי מתסקירי שירות המבחן עולה שהמשיב מצוי בתחילת ההליך הטיפולי בעניינו, וכי בדיקת שתי שנעשתה לו בתקופה זו הניבה תוצאות "שאינן חד משמעיות". בנסיבות אלה, נקבע כי לא ניתן לחרוג ממתחם העונש משיקולי שיקום עד כדי נשיאת עונש מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות בלבד.

עם זאת, לנוכח הכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין בערעור על קלות העונש, נקבע כי המבקש יישא בעונש של 10 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, באופן החורג לקולא "במקצת" ממתחם הענישה ההולם.

7. מכאן הבקשה שלפניי, אשר הוגשה כשלצידה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שנגזר על המבקש.

בבקשה נטען, בעיקרו של דבר, כי המבקש שולב בטיפול ייעודי אשר הותאם לצרכיו הייחודיים כבן לקהילה האתיופית. לשיטת המבקש, הבקשה עוסקת ב"שאלה עקרונית" באשר למשקל שיש ליתן להליך "השיקום המיוחד" שבו השתתף.

נוסף על כך נטען, כי נסיבותיו האישיות של המבקש - ובכלל זה, לידת בנו הראשון במהלך שמיעת הערעור, הודאתו וחרטתו על מעשיו, והעובדה שכבר ריצה 4 ימי מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות - כל אלו מצדיקות את קבלת הבקשה, תוך מתן הזדמנות למבקש להמשיך בהליכי השיקום שבהם החל.

8. דין הבקשה להידחות.

כידוע, רשות לערער "בגלגול שלישי" תינתן רק במקרים שבהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות ציבורית, או כאשר נגרם למבקש עיוות דין. זאת ועוד, כאשר הבקשה נסובה על חומרת העונש כשלעצמה, לא תינתן רשות ערעור אלא כאשר העונש שנגזר על המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (רע"פ 9275/20 בנארוש נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (12.1.2021)).

הבקשה דנן אינה נמנית עם מקרים אלו. חרף ניסיונותיו של המבקש לשוות לטענותיו כסות עקרונית, הרי שמעיון בהן עולה כי הן נטועות כל כולן בדל"ת אמותיו ובעניינו הפרטני.

9. אין להקל ראש בחומרת מעשיו של המבקש, אשר דקר את המתלונן פעמיים באמצעות חפץ חד, באופן שהוביל לפציעה עמוקה בבטנו. כל זאת, בשל התגרות מסוימת מצד המתלונן, ועל אף שכבר לא נשקפה כל סכנה מצדו. רק במזל רב נמנעה תוצאה טראגית וקשה הרבה יותר.

על בתי המשפט להימנע מגישה סלחנית כלפי עבירות אלימות מעין אלו, ולשלוח מסר מרתיע שלפיו העונש הראוי בגין עבירות אלו הוא מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח (רע"פ 7645/20 כהן נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (18.11.2020)). זאת, בפרט בשים לב לעברו הפלילי של המבקש, אשר ריצה בעבר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל לאחר שהורשע בעבירה של חבלה חמורה, ולא היה בכך כדי להרתיע אותו מלשוב ולבצע עבירת אלימות.

לאור כל האמור, אני סבור כי העונש אשר נגזר על המבקש אינו מחמיר עמו, ובוודאי שלא במידה המצדיקה רשות ערעור.

10. לא נעלם מעיניי כי המבקש פסע את פסיעותיו הראשונות בדרך שיקומו. ניתן רק לקוות כי המבקש יתמיד במאמציו אלו בין כותלי בית הסוהר, וחזקה על שירות בתי הסוהר כי יעשה כל הניתן כדי לסייע בידו.

11. הבקשה נדחית אפוא. ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, י"ג בשבט התשפ"א (26.1.2021).

שׁוֹפֵט